

28/12/15

(i) Printed Pages : 4

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

3	5	4	4
---	---	---	---

Exam. Code :

5	1	0
---	---	---

M.Ed. 1st Semester

1125

GUIDANCE AND COUNSELLING-I (In all Mediums)

(Same for M.Ed. USOL 3rd Semester)

Paper-IV & V Opt. (A)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 60

Note :- Attempt five questions in all, including Q. No. 9 (Unit-V) which is compulsory and taking **one** question each from Units-I to IV. All questions carry equal marks.

UNIT-I

1. What do you understand by Guidance ? Describe its objectives and assumptions. 12
2. How career development takes place among school students ? Describe its process and factors affecting career development. 12

UNIT-II

3. How will you organise career conference and orientation talks for providing Group Guidance to Secondary School Students ? Discuss. 12
4. Write in detail the need and importance of educational guidance. 12

UNIT-III

5. What is placement service ? Discuss its principles. 12

6. Enlist and explain the problems associated with organising guidance services in India. 12

UNIT-IV

7. Discuss the importance of Educational and Psychological testing in providing guidance to students. 12

8. How will you differentiate between interest and aptitude? Enumerate the importance of Aptitude tests. 12

UNIT-V

9. Write short notes on the following :

- Principles of Guidance
- Advantages of Group Guidance
- Criteria of evaluation of Guidance Programme
- Characteristics of a Good Test.

3×4=12

(हिन्दी माध्यम)

Note :- Attempt five questions in all, including Q. No. 9 (Unit-V) which is compulsory and taking one question each from Units-I to IV. All questions carry equal marks.

यूनिट-1

1. आपका निर्देशन से क्या अभिप्राय है ? इसके उद्देश्यों और मान्यताओं का वर्णन करो। 12

2. स्कूली विद्यार्थियों में व्यवसाय विकास कैसे होता है ? इसकी प्रक्रिया और व्यवसाय विकास को प्रभावित करने वाले कारकों का वर्णन करो। 12

यूनिट-II

3. आप सैकेन्डरी स्कूल के विद्यार्थियों को समूह निर्देशन प्रदान करने के लिए व्यवसाय सम्मेलन और दिग्गानिर्देशन का आयोजन कैसे करेंगे ? 12

4. शैक्षिक निर्देशन की ज़रूरत और महत्व का सविस्तार उल्लेख करो। 12

यूनिट-III

5. नौकरी व्यवस्था की सेवा क्या है ? इसके सिद्धान्तों पर चर्चा करो। 12

6. भारत में निर्देशन सेवाओं को आयोजित करने से संबंधित समस्याओं की सूची बनाओ और व्याख्या करो। 12

यूनिट-IV

7. विद्यार्थियों को निर्देशन प्रदान करने में शैक्षिक और मनोवैज्ञानिक परीक्षण के महत्व पर चर्चा करो। 12

8. आप दिलचस्पी और अभिवृत्ति में अंतर कैसे करेंगे ? अभिवृत्ति परीक्षणों के महत्व की व्याख्या करो। 12

यूनिट-V

9. संक्षिप्त नोट लिखो :

- निर्देशन के सिद्धान्त
- समूह निर्देशन के लाभ
- निर्देशन कार्यक्रम के मूल्यांकन की कमीटी
- अच्छे परीक्षण की विशेषताएँ।

3×4=12

(पंजाबी अठ्ठार)

Note :- Attempt five questions in all, including Q. No. 9 (Unit-V) which is compulsory and taking one question each from Units-I to IV. All questions carry equal marks.

यूनिट-1

1. ਤੁਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ? ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 12

2. ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਾਇ ਵਿਕਾਸ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਵਿਵਸਾਇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 12

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਤੁਸੀਂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵਸਾਇ ਸੰਮੇਲਨ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ ? 12
4. ਸਿਖਿਆਤਮਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। 12

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਨੌਕਰੀ-ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 12

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਖਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਰੀਖਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12
8. ਤੁਸੀਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਅਭਿਵਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ ? ਅਭਿਵਿੱਤੀ ਪਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 12

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 (ੳ) ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ
 (ਅ) ਸਮੂਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭ
 (ੲ) ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਸੌਟੀ
 (ਸ) ਚੰਗੇ ਪਰੀਖਣ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ। 3×4=12